

Μακεδονικά

Τόμ. 5, Αρ. 1 (1963)

Κωνστ. Α. Κωνσταντινίδου, Έρευνα εν τη Άνω Μακεδονία περί της αρχαίας Ηρακλείας των Λυγκηστών

Στίλπων Π. Κυριακίδης

doi: [10.12681/makedonika.846](https://doi.org/10.12681/makedonika.846)

Copyright © 2015, Στίλπων Π. Κυριακίδης

Άδεια χρήσης [Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/).

Βιβλιογραφική αναφορά:

Κυριακίδης Σ. Π. (1963). Κωνστ. Α. Κωνσταντινίδου, Έρευνα εν τη Άνω Μακεδονία περί της αρχαίας Ηρακλείας των Λυγκηστών. *Μακεδονικά*, 5(1), 564–565. <https://doi.org/10.12681/makedonika.846>

δ' ὀρθῶς παρατηρεῖ ὁ ὀμιλητὴς ὅτι οἱ σκληροὶ ἀγῶνες καὶ αἱ λαμπραὶ ὑπηρεσίαι, τὰς ὁποίας προσέφεραν οἱ Δυτικομακεδόνες καὶ εἰς τὸ πρόσφατον παρελθὼν διὰ τὴν ἐλευθερίαν τῆς Μακεδονίας καὶ ὀλοκλήρου τῆς Ἑλλάδος, ἀποτελοῦν ἀψευδεῖς μάρτυρας τῆς συνεχίσεως τῆς πολεμικῆς ἀρετῆς καὶ τοῦ πατριωτισμοῦ αὐτῶν μέχρι σήμερον.

Ἡ διάλεξις εἶναι λίαν διδακτικὴ καὶ ἀξιανάγνωστος, ἰδίᾳ διὰ τοὺς Δυτικομακεδόνας, οἱ ὅποιοι πρέπει νὰ εἶναι ὑπερήφανοι διὰ τὴν ἑλληνικὴν τὴν καταγωγὴν καὶ τὴν πολεμικὴν ἀρετὴν τῶν παλαιῶν προγόνων καὶ τῶν πατέρων τῶν.

ΣΤΙΛΙΩΝ Π. ΚΥΡΙΑΚΙΔΗΣ

Κωνστ. Α. Κωνσταντινίδου, "Ερευνα ἐν τῇ Ἄνω Μακεδονίᾳ περὶ τῆς ἀρχαίας Ἡρακλείας τῶν Λυγκηστῶν. Φλώρινα, 1960. 8ον, σ. 26 μεθ' ἑνὸς χάρτου.

Τὸ φυλλάδιον ἀφισροῦται εἰς τὸν ἀειμνηστον Ἀντώνιον Δ. Κεραμοπούλλον διὰ τὰς ἱστορικὰς καὶ ἀρχαιολογικὰς του μελέτας περὶ τῆς Ἑλληνικῆς Μακεδονίας. Ὡς γνωστόν, οὗτος κατόπιν τῆς διαπιστώσεως, ὅτι ἐπὶ τοῦ λόφου τοῦ Ἁγίου Παντελεήμονος ὑπῆρχεν ἀξιόλογος συνοικισμός, ἐταῦτισε τοῦτον πρὸς τὴν Ἡράκλειαν τῶν Λυγκηστῶν, ἐνῶ αὕτη ἐτοποθετεῖτο μέχρι τοῦδε παρὰ τὸ Μοναστήριον. Τὴν γνώμην ταύτην τοῦ Κεραμοπούλλου δέχεται ὁ συγγραφεὺς καὶ προσπαθεῖ νὰ τὴν ὑποστηρίξῃ διὰ προσθήκης πληροφοριῶν καὶ παρατηρήσεων, τὰς ὁποίας περισυνέλεξε καὶ ἔκαμεν ὁ ἴδιος ἐπιτοπίως.

Αἱ παρατηρήσεις αὗται καὶ πληροφορίες εἶναι ἀξίαι προσοχῆς, ἀλλὰ δι' αὐτῶν δὲν δύναται νὰ στηριχθῇ ἡ γνώμη τοῦ Κεραμοπούλλου, ἡ ὁποία ἐξ ἀρχῆς ἐπαρουσίαζε πολλὰς ἀδυναμίας. Τὰ εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ Μοναστηρίου εὐρήματα καὶ ἰδίως ἐπιγραφαὶ συνηγοροῦσιν, ὅπως ἔδειξεν ἡ κ. Παπάζογλου εἰς τὸ ἀνωτέρω (σ. 508) κριθὲν ἔργον της, ὑπὲρ τῆς παλαιᾶς γνώμης, οὐδὲν δ' ἐκ τῶν μέχρι σήμερον γνωστῶν τεκμηρίων δικαιολογεῖ τὴν γνώμην περὶ ὑπάρξεως δύο πόλεων μὲ τὸ ἴδιον ὄνομα, τῆς μὲν παρὰ τὴν Φλώριναν, τῆς δὲ παρὰ τὸ Μοναστήριον.

Ἐπὲρ τῆς παλαιᾶς γνώμης συνηγορεῖ καὶ ὁ παρατιθέμενος ὑπὸ τοῦ συγγραφέως χάρτης, εἰς τὸν ὁποῖον ἡ Ἡράκλεια τοποθετεῖται εἰς τὸ ὕψος τοῦ Μοναστηρίου καὶ ὄχι τῆς Φλωρίνης. Εἰς τὸ αὐτὸ ὕψος τοποθετεῖται καὶ ὑπὸ τοῦ παλαιοῦ χάρτου τοῦ Peutingger, ὥστε νὰ μὴ χωρῇ ἀμφιβολία περὶ τῆς θέσεως τῆς πόλεως.

Πλὴν τούτου δὲν δύναμαι νὰ συμφωνήσω πρὸς τὸν συγγραφέα καὶ εἰς μερικὰς ἀπὸ τὰς παρατηρήσεις του. Τὸ στρώμα τῆς στάκτης, τὸ ὁποῖον καλύπτει τὰ λείψανα τῆς πόλεως, ἀσφαλῶς δεικνύει ἐκτεταμένην πυρκαϊάν, ὅπως πιστεύει ὁ συγγραφεὺς, δύσκολον ὅμως εἶναι νὰ ὑποτεθῇ ὅτι ἔγινε

μεταφορὰ ἐξ αὐτῆς καὶ εἰς τὸ ὑψηλὸν τεῖχος δι' οἰκοδομικοὺς λόγους. Ἡ παρουσία κεράμων εἰς τὸν αὐτὸν τόπον δεικνύει ὅτι καὶ ἐκεῖ ὑπῆρχον κτίσματα καέντα, ἐκ τῶν ὁποίων προέρχεται ἡ στάχτη.

Ἐπίσης δὲν συμφωνῶ μετὰ τὴν γνώμην, ὅτι οἱ μεγάλοι κερωσμένοι εἰς τὸ ἔδαφος πίθου κατεχώσθησαν, διὰ τὸ μὴ εἶναι προσιτοὶ εἰς τοὺς ἐχθρούς. Ἡ συνήθεια αὕτη ἐπικρατεῖ καὶ σήμερον πολλαχοῦ τῆς Ἑλλάδος, σκοπὸν δὲ ἔχει τὴν προφύλαξιν τῶν μεγάλων πίθων ἀπὸ τῆς θραύσεως.

Τέλος παρατηρῶ ὅτι τὸν τυπογράφον καὶ τὸν συγγραφέα διέφυγον ἀρκετὰ ὀρθογραφικὰ καὶ ἄλλα παροράματα, τὰ ὁποῖα δὲν ἔπρεπε νὰ ἀσχημίζουσαν τὸ βιβλίον.

Ἀνεξαρκῆτως τῶν μειονεκτημάτων τούτων τὸ ἔργον τοῦ συγγραφέως εἶναι λίαν εὐπρόσδεκτον, διότι τονίζει τὴν συνέχειαν τῆς ἑλληνικῆς ζωῆς εἰς τὴν περιοχὴν ταύτην τῆς Μακεδονίας ἀπὸ τῆς ἀρχαιότητος μέχρι σήμερον, δὲν ἀμφιβάλλω δ' ὅτι θὰ κινήσῃ τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ φιλομαθοῦς κοινοῦ τῆς Φλωρίνης διὰ τὴν ἱστορίαν τῆς πόλεώς των.

ΣΤΙΛΠΩΝ Π. ΚΥΡΙΑΚΙΔΗΣ

Ἄ θ α ν α σ ἰ ο υ Ἡ λ . Π ά σ χ ο υ , Ἱστορία τῆς Λιγκοβάνης. Θεσσαλονίκη 1962. [Ἐταιρεία Μακεδονικῶν Σπουδῶν. Ἰδρυμα Μελετῶν Χερσονήσου τοῦ Αἴμου 53]. 8ον, σ. ζ' + 29, πίν. VIII.

Ὁ συγγραφεὺς ἐγεννήθη εἰς τὴν Λιγκοβάνην, τὴν νῦν Ξυλόπολιν, ἀπὸ γονεῖς, ὅπως λέγει ὁ ἴδιος, ἑλληνορθοδόξους σλαβοφώνους· ὀλόκληρον ἄλλως τὸ χωρίον ἦτο κατὰ τὴν Τουρκοκρατίαν σλαβόφωνον. Ἀφ' οὗ ἐτελείωσε τὰς γυμνασιακὰς του σπουδὰς ἐν Ἀθήναις, εἰργάσθη ἀπὸ τοῦ 1911 μέχρι τοῦ 1926 ὡς διδάσκαλος εἰς διάφορα χωρία τῆς περιοχῆς τῆς πατρίδος του, ἀπὸ δὲ τοῦ 1926 παραιτηθεὶς ἠσχολήθη μετὰ τὸ ἐμπόριον.

Ἐνδιαφερόμενος διὰ τὴν ἱστορίαν τοῦ χωρίου του, ἐκ νεότητός του ἐξίτηι πληροφορίας παρὰ διαφόρων γερόντων αὐτοῦ, ἐπὶ τῇ βάσει δὲ τῶν πληροφοριῶν τούτων συνέγραψε τὸ παρὸν σημεῖωμα, ὅπως τὸ ὀνομάζει, ἐκ τοῦ ὁποίου ἀποδεικνύεται ὅτι οἱ συμπατριῶται του ἀνεδειχθήσαν «πραγματικοὶ Ἕλληνες πατριῶται μετὰ ἔργα, ὥστε οἱ μεταγενέστεροι μετὰ ὑπερηφάνεια νὰ λέγουσαν ὅτι καταγόμεθα ἀπὸ τοῦτα δὰ τὰ χῶματα.» Εἰς τὸ σημεῖωμα ἐκτίθενται κυρίως οἱ ἀγῶνες τῶν Ἑλλήνων σλαβοφώνων πρὸς τοὺς Βουλγαρίζοντας, οἵτινες καὶ ἀποτελοῦσαν τὴν ἱστορίαν τοῦ χωρίου.

Τὰ ἐκτιθέμενα εἶναι λίαν ἐνδιαφέροντα, διότι δεικνύουσαν τὴν δημιουργηθεῖσαν εἰς τὰ σλαβόφωνα χωρία κατάστασιν μετὰ τὸ σχίσμα καὶ τὴν ἔναρξιν τῆς βουλγαρικῆς προπαγάνδας, ἡ ὁποία, ὑποστηριζομένη καὶ ὑπὸ τῶν τοπικῶν τουρκικῶν ἀρχῶν, αἱ ὁποῖαι ἦσαν λίαν εὐπαθεῖς πρὸς τὰ χορηγούμενα χρηματικὰ δῶρα καὶ συνεπάθουσαν τοὺς χορηγητὰς αὐτῶν, προσεπάθει διὰ παντός μέσου, οἰκονομικοῦ ἢ τρομοκρατικοῦ, νὰ παρασύρῃ εἰς τὸν Βουλ-